Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet

Kopi:
Kommunal- og forvaltningskomiteen
Næringskomiteen
Energi- og miljøkomiteen

27.05.2020

Vår ref. Anne Cathrine Berger Deres ref.

Sirkulær startpakke for kommunene

NITO er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer, Circular Norway er en frittstående medlemsorganisasjon for sirkulær økonomi.

I forbindelse med lanseringen av regjeringens varslede grønne omstillingspakke, ber vi regjeringen sikre at sirkulærøkonomiske prinsipper blir hensyntatt. NITO og Circular Norway anser det som høyst nødvendig for å holde tempoet oppe på vei mot lavutslippssamfunnet.

NITO og Circular Norway foreslår at regjeringen etablerer et program som stimulerer kommuner til å nytte sirkulærøkonomiske prinsipper.. Programmet vil bidra til at kommunene får et nødvendig løft for å omstille til en sirkulær økonomi.

Vi har ikke lagt inn kostnad eller økonomisk ramme for prosjektet. Vi ber regjering og Storting om å vurdere midler til dette. Det kan være et forprosjekt eller etter modell av realfagskommuner. Regjeringen er i gang med nasjonal handlingsplan for sirkulær økonomi. Tiden er overmoden for å sette i gang med programmer som beskrevet.

Program for kommunene:
Overgang fra lineær til sirkulær økonomi er det få kommuner som kan få til alene. Omstilling og satsning krever kunnskap. Kompetanse og ressurser er en nøkkel, men her har mellomstore og mindre kommuner særlige utfordringer. Lykkes kommunene, lykkes samfunnet. Derfor mener vi det er nødvendig med et statlig finansiert stimuleringsprogram for å gi kommunene drahjelp.

Innhold:
Kommunene som blir plukket ut, får tilgang til digitale kompetansepakker med opplæring og innføring i sirkulærøkonomiens muligheter. Gjennom prosjektet bevisstgjøres både ledelse og arbeidstakere. Det legges opp til metodikk der ansatte, som for eksempel ingeniører, får brukt sin fagkunnskap i utviklingen av kommunens sirkulære måte å arbeide på. Synergieffekten av en ny

måte å jobbe på, kan være flere nye arbeidsplasser i lokalt næringsliv, som samtidig løser kommunen og regioners avfallsproblem og tar vare på råstoff i kretsløp. Gjennom startpakken vil kommunene få bistand til å kartlegge materialstrømmer og gjennomføre materialstrømsanalyser og materialverdianalyser. Slike strukturerte gjennomganger vil bearbeide «materialpotensial» og «ressurslekkasjene».

Ressurskommunen vil få:

- *Kompetanse innen sirkulærøkonomi for politikere, embetsverk, næringsråd, handelsaktører og hjørnestensbedrifter i regionen*
- *Ledet samspill på tvers av sektorer og siloer i kommunen for å løse problemområder på avfall og utslipp.*
- *3-årig handlingsplan for næringsutvikling og jobbskaping*
- *Identifisert tre sektorer og ni nye bedriftssatsninger basert på lokalt ressursbilde (materialstrømsanalysen)*
- *Dreiebok for sirkulære innkjøp (Plan og veiledning for å gjennomføre av slike innkjøp)*
- *Bistand til å etablere kommunens egen eiendomsmasse som «materialbank for framtidens råstoff».*

Eksempler på endringspotensialet i kommunene:

- Bygg: Bygge fleksible bygg som kan endre bruksområdet, for eksempel «skole i dag - sykehjem i morgen».
- Vann og avløp: Løsninger som innebærer at produkter har lenger levetid, for eksempel utskifting av rør med en teknologi der man unngår å grave.
- Interiør: Egne ordninger for ombruk av møbler og annet utstyr som brukes i kommunale bygg og tjenester.

Mål:

Kommunene får incentiver til å omstille seg til sirkulær økonomi, slik at man sparer ressurser. En vesentlig del av programmet vil være å inspirere ansatte i ulike profesjoner til å se muligheter i sin jobb og bruke sin kompetanse i å bidra til bedre ressursbruk.
Startpakken kan legge grunnlaget for å etablere en praksis som resten av kommune-Norge følger. Et viktig premiss er at kommunene søker til programmet frivillig, basert på et engasjement for og ønske om å gå i en sirkulær retning.

Hvorfor kommunal sektor?

Sirkulær økonomi handler om å utnytte alle ressurser best mulig. Kommuner kan ha og har en avgjørende rolle i å få fart i den sirkulære omstillingen av samfunnet. Mye velferd og verdiskaping produseres i kommunal sektor. Kommunene er store utbyggere av bygninger og annen infrastruktur. De er storforbrukere av energi, og kjøper store mengder varer og tjenester, for å nevne noe. Hvis kommunal sektor ble omstilt til å basere virksomheten på sirkulærøkonomiske prinsipper vil det ha stor betydning for klimautslipp, forbruk og økonomi. Potensialet er stort. Kun ni prosent av verdens ressurser er sirkulære. Det er mange muligheter innenfor den kommunale velferdsproduksjonen til å bli mer sirkulær.

Hvis kommunene utnytter sine ressurser på en sirkulær måte kan midler brukes mer effektivt på andre tiltak. I lys av lov om klimamål er kommunene nødt til å investere i miljøvennlig innovasjon og infrastruktur framover. Kommunenes evne til å tilpasse seg klimaendringer vil ha samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Det offentlige kjøper årlig inn varer og tjenester for rundt 500 milliarder kroner. I dag vektlegges prinsipper for sirkulær økonomi for lite i offentlige anbudsprosesser. Her ligger et stort uutnyttet

potensial. Det er viktig å utarbeide en standard for innkjøp hvor det legges opp til sirkulære verdikjeder. Innovasjoner og infrastruktur som anskaffes av det offentlige må å ha gjenbruksverdi.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President NITO

Cathrine Barth (sign)
Circular Norway